

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВНИЕТО

ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМА НА СРЕДНОТО СТРУЧНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО
ТЕХНОЛОГИЈА НА ОБРАБОТКА

ИЗБОРЕН ПРЕДМЕТ
III година

МАШИНСКА СТРУКА
Машински техничар за производство

Скопје, мај 2001 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ТЕХНОЛОГИЈА НА ОБРАБОТКА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: машински техничар за производство

1.2.2. Струка: машинска

1.3. Диференцијација на наставниот предмет: изборна настава

1.4. Година (фаза) на изучување на наставниот предмет: трета година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно (неделен контакт): 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно (квота на изучувањето): 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен предмет во функција на завршен испит

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Ученикот ја анализира добиената документација;

- избира појдовна суровина за изработка на деловите;
- споредува разни варијанти за изработка на деловите;
- определува димензии на почетното парче и додатоци за обработка со примена на таблични податоци;
- врши избор на машини за изработка на делот;
- определува бази и базни површини;
- определува редослед на операции и зафати за изработка на делот;
- избира соодветен алат за обработка со користење на каталози, стандарди и таблици;
- определува временска норма за изработка на делот со пресметка и користење на таблични вредности;
- ги познава основите на технологијата на монтажа и методите на монтажа;
- го определува редоследот на монтажните операции и зафати;
- користи шеми, проспекти, таблици и каталози.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

Основните знаења на учениците се стекнати по наставниот предмет технологија на обработка во I и II година и техничко цртање.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
ТЕХНОЛОШКА ПОДГОТОВКА	14	<p>Ученикот:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да го познава технолошкиот процес и елементите на технолошкиот процес; - да направи анализа и избор на материјалот и обликот на суровото парче; - да избира додатоци за обработка; - да ги применува стандардите за точноста на обработката; - да пресметува и избира режими за обработка; - да споредува варијанти на технолошки процес; - да се информира со основните поими на монтажниот процес и неговите методи; - го определува редоследот на монтажните операции и зафати; - да избира алати и прибор. 	<p>Наставникот:</p> <p>ги објаснува основите на технолошкиот процес и неговите елементи. Учениците ги запознава со материјалите кои се користат во машинството, нивниот облик и начинот на изборот на суровото парче. Исто така, ги објаснува додатоците за обработка и начинот на нивниот избор и точноста на обработката. Ги објаснува основните поставки на режимите за обработката, пресметката и изборот. Го објаснува начинот на проектирање на технолошките процеси и изборот на оптималната технолошка варијанта со презентација на готови технолошки постапки од производството. Ги запознава со монтажните процеси и методите на монтажа. Организира работа во групи и стимулира дискусии врз основа на добиените задачи. Презентира цртежи, шеми, каталози и таблици.</p>	<p>Техничко цртање</p> <p>Технологија на обработка</p> <p>Практична настава</p> <p>Машини и опрема</p>

<p>ПРОЕКТНА ЗАДАЧА: Технолошки процес за изработка на ротационен дел со стругање и дупчење</p>	<p>12</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да изврши анализа на добиената документација; - да планира и избере појдовна суровина за изработка на делот; - да споредува разни варијанти за изработка на делот; - да определи димензии на почетното парче и додатоци за обработка со примена на таблични податоци; - да избере машини потребни за изработка на делот; - да определи бази и базни површини; - да го определи оптималниот редослед на операциите и зафатите за изработка на делот; - да определи соодветен алат за обработка со користење на каталози, стандарди и табlici; - да определи режими за обработка на делот; - да определи временска норма за изработка на делот (со пресметка и користење на таблични вредности); - да планира начин на контрола за постигнување на бараниот квалитет и точност на изработка; - да открие дали планираниот технолошки процес за изработка на делот е економичен и дали со примена на некоја друга варијанта ќе се постигне поголема оптималност. 	<p>Секој ученик добива индивидуална работна задача. Наставникот ја следи работата на учениците, објаснува, одговара на прашања, го оценува квалитетот и предвиденото време за изработка на задачата.</p>	<p>Техничко цртање</p> <p>Технологија на обработка</p> <p>Практична настава</p> <p>Машини и опрема</p>
---	-----------	--	--	--

<p>ПРОЕКТНА ЗАДАЧА: Технолошки процес за изработка на дел со глодање и дупчење</p>	<p>10</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да изврши анализа на добиената документација; - да планира и избере појдовна суровина за изработка на делот; - да споредува разни варијанти за изработка на делот; - да определи димензии на почетното сурово парче и додатоци за обработка со примена на таблични податоци; - да избере машини потребни за изработка на делот; - да определи бази и базни површини; - да го определи оптималниот редослед на операции и зафати за изработка на делот; - да определи соодветен алат за обработка со користење на каталози, стандарди и таблици; - да определи режими за обработка на делот; - да определи временска норма за изработка на делот (со пресметка и користење на таблични вредности); - да планира начин на контрола за постигнување на бараниот квалитет и точност на изработка; - да открие дали планираниот технолошки процес за изработка на делот е економичен и дали со примена на некоја друга варијанта ќе се постигне поголема оптималност 	<p>Секој ученик добива индивидуална работна задача. Наставникот ја следи работата на учениците, објаснува, одговара на прашања, го оценува квалитетот и предвиденото време за изработка на задачата.</p>	<p>Техничко цртање</p> <p>Технологија на обработка</p> <p>Практична настава</p> <p>Машини и опрема</p>
---	------------------	--	--	--

<p>ПРОЕКТНА ЗАДАЧА: Технолошки процес за монтажа</p>	<p>12</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да избере соодветен метод на монтажа; - да го определи оптималниот редослед на монтажни операции и зафати; - да избере соодветни алати и прибор за монтажа. 	<p>Секој ученик добива индивидуална работна задача. Наставникот ја следи работата на учениците, објаснува, одговара на прашања, го оценува квалитетот и предвиденото време за изработка на задачата.</p>	<p>Техничко цртање Технологија на обработка Практична настава Машини и опрема</p>
<p>ПРОЕКТНА ЗАДАЧА: Технолошки процес за изработка на комплексен дел со примена на повеќе обработки</p>	<p>8</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да изврши анализа на добиената документација; - да планира и избере појдовна суровина за изработка на делот; - да споредува разни варијанти за изработка на делот; - да определи димензии на почетното парче и додатоци за обработка со примена на таблични податоци; - да избере машини потребни за изработка на делот; - да определи бази и базни површини; - да го определи оптималниот редослед на операции и зафати за изработка на делот; - да определи соодветен алат за обработка со користење на каталози, стандарди и таблици; - да определи режими за обработка на делот; - да определи временска норма за изработка на делот (со пресметка и користење на таблични вредности); - да планира начин на контрола за постигнување на бараниот квалитет 	<p>Секој ученик добива индивидуална работна задача. Наставникот ја следи работата на учениците, објаснува, одговара на прашања, го оценува квалитетот и предвиденото време за изработка на задачата.</p>	<p>Техничко цртање Технологија на обработка Практична настава Машини и опрема</p>

		и точност на изработка; - да открие дали планираниот технолошки процес за изработка на делот е економичен и дали со примена на некоја друга варијанта ќе се постигне поголема оптималност.		
--	--	---	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според целите на наставниот предмет **технологија на обработка** се применуваат следните наставни методи: фронтална, дискусија, демонстрација и др. Бидејќи одредени барања во проектните задачи учениците не ќе можат сами да ги реализираат, потребно е пред секоја практична задача наставникот да ги објасни поимите кои за прв пат се применуваат.

Учениците проектните задачи ги изработуваат самостојно, со користење на соодветна литература, проспекти, каталози и таблици. Со примена на претходно подготвени соодветни формулари ја оформуваат технолошката документација.

Активностите на наставникот се искажуваат со објаснување на поими и законитости, водење дијалог, демонстрирање, поставување прашања, организирање индивидуална и групна работа, решавање проблеми, следење и вреднување на работата на учениците.

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно-образовната настава по овој предмет се реализира во специјализирана училница - кабинет. Наставата по овој наставен предмет се организира во две полугодија со два часа неделен фонд.

4.4. Наставни средства и помагала

Ефикасното реализирање на содржините од **технологија на обработка** е условено со користење на различни наставни средства и помагала: графоскоп, шеми, цртежи, слики на машини и алати, проспекти, таблици, каталози, технички упатства и др.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се реализира преку следење на нивната работа, можноста самостојно да изработуваат технолошки постапки и да ги објаснуваат истите. Наставникот перманентно ја следи работата на учениците и за секоја проектна задача го вреднува квалитето и точноста. Проектните задачи треба да се изработат во предвиденото време според програмата.

Доколку ученикот не ги исполни критериумите зацртани со овој документ, се постапува според законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВАТА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **технологија на обработка** треба да ги поседува следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички здрав, да го познава македонскиот јазик и кирилското писмо, да е комуникативен и отворен за соработка, да е соодветно професионално образование, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа и да напредува во истата, да е добар организатор, да е креативен и способен за примена на иновации во педагошката работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Завршени студии по машинство VII₁ со здобиена педагошко-психолошка и методска подготовка на соодветните факултети и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

За реализација на наставниот предмет **технологја на обработка** се користат специјализирани училници, кабинети по машинство.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛ НА ИЗРАБОТКА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2001 година

7.2. Состав на работната група:

1. Виолета Грујевска, самостоен педагошки советник, Биро за развој на образованието – Скопје
2. Апостол Ѓоревски, дипл. маш. инж., ДМУ “8-ми Септември” – Скопје
3. Даница Дрзова, дипл. маш. инж., ДСЕМУ “Ѓорѓи Наумов” – Битола
4. Проф. д-р Тодор Давчев, Машински факултет – Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2001 година.

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **технологија на обработка** ја одобри (донесе): министерот за образоавние и наука со решение бр. 11 – 3009/1 од 03.07.2001 година.